

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A gyermekek megóvása az utazó szexuális bűnelkövetőktől

(2009/C 317/07)

Előadó: **Madi SHARMA**

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. július 10-én úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A gyermekek megóvása az utazó szexuális bűnelkövetőktől (saját kezdeményezésű vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2009. június 25-én elfogadta véleményét. Az előadó Madi SHARMA volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. július 15–16-án tartott, 455. plenáris ülésén (a 2009. július 15-i ülésnapon) 157 szavazattal 2 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások – „Állítsuk meg a gyermekszex-turizmust!”⁽¹⁾

1.1. Szükség van egy, a gyermekeknek az utazó szexuális bűnelkövetők által jelentett kockázattól való megóvását célzó európai szintű stratégia elfogadására, végrehajtására és prioritásként való elismerésére.

A szexuális bűncselekményt elkövető személyek semmiképpen sem maradhatnak a külföldi bíróságok illetékessége alatt. A bűnösség EU-n kívül történő megállapítása nem mindig eredményez szabadságvesztéssel járó ítéletet. A visszaeső bűnözők sokszor maradnak abban az országban, ahol a bűnt elkövették, vagy utaznak harmadik országokba, hogy elkerüljék a felelősségre vonást. Ez azt jelenti, hogy az európai hatóságok és nemzeti kormányok nem tudnak arról, ha egy szexuális bűncselekmény elkövetője Európába érkezik. **Emiatt nagyobb kockázat fenyegeti az európai gyermekeket.**

Határozottabb holisztikus és gyermekközpontú megközelítést kell alkalmazni, amely az alábbiakat fedi le:

- a visszaélések megelőzése. Kutatásokat kell végezni az utazó szexuális bűnelkövetők hátterére vonatkozóan⁽²⁾,
- a „kockázatnak kitett” gyermekek és az áldozatok védelme, ideértve a kiszolgáltatott gyermekek⁽³⁾ segélykérő vonalak és forródrót-szolgáltatások létrehozása segítségével történő felderítését is,
- a visszaéléseket elkövetők üldözése a jogi keret megerősítésével,
- partnerség a civil szervezetekkel és mindazokkal, akik még nem vesznek részt ebben a tevékenységben,
- a fiatalok és a civil társadalom részvétele a figyelem felkeltése céljából.

(1) A Turisztikai Világszervezet kampányában használt jelmondat.

(2) *Save the Children*, Dánia. „Szexuális bűnözés határok nélkül” című jelentés, 2009. május.

(3) Rio de Janeiro-i Nyilatkozat és Felhívás a gyermekek és fiatalok szexuális kizsákmányolásának megelőzésére és megállítására, 2008. november.

Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság „Az EU gyermekjogi stratégiája felé” című közleményének ajánlásait, valamint az Európai Parlament ajánlásában⁽⁴⁾ és az Európa tanácsi egyezményben⁽⁵⁾ foglaltakat. Ezek a dokumentumok mind a gyermekek kizsákmányolás elleni védelméről szólnak. Az EGSZB azonban felkéri azokat a tagállamokat, amelyek eddig nem tették azt meg⁽⁶⁾, hogy sürgősen írják alá és ratifikálják a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény jegyzőkönyvét⁽⁷⁾ és az Európa Tanács egyezményét, hogy az EU eredményesen felülvizsgálhassa a munkavállalóként vagy turistaként külföldön gyermekek elleni bűncselekményt elkövető európaiakkal szembeni eljárás módját.

1.2. A hatékony proaktív stratégia érdekében többek között az alábbi intézkedések szükségesek:

- hatékony nemzetközi partnerségek jobb információmegosztással, ideértve a rendőrségek együttműködését és az utazó szexuális bűnelkövetők üldözésére szolgáló informatikai eszközök fejlesztését,
- erősebb kétoldalú együttműködési megállapodások az érintett országokkal, más bűnüldözési szervekkel közös nyomozócsoportok,
- megállapodások a külföldi országok kormányaival az elítélt bűnelkövetők kiutasításáról és hatósági kísérettel történő kitoloncolásáról,

(4) Az Európai Parlamentnek a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló, 2009. február 3-i, Tanácshoz intézett ajánlása (2008/2144(INI)).

(5) Az Európa Tanács egyezménye a gyermekek szexuális kizsákmányolással és szexuális visszaéléssel szembeni védelméről, 2007. október 25., lásd <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/treaties/Html/201.htm>

(6) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=&DF=&CL=ENG>. A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény fakultatív jegyzőkönyvét az alábbi tagországok nem írták még alá: Németország, Magyarország, Írország, Luxemburg, Málta, Egyesült Királyság. Az Európa Tanács egyezményét az alábbi országok nem írták még alá: Cseh Köztársaság, Magyarország, Lettország, Luxemburg, Málta, Szlovákia. Ezt mindeddig csupán Görögország ratifikálta.

(7) A gyermek jogairól szóló egyezményhez csatolt fakultatív ENSZ-jegyzőkönyv a gyermekkereskedelemlről, gyermekprostituációról és gyermekpornográfiáról; Elfogadva: 2000. május. Hatályba lépett: 2002. január. Lásd: <http://www.unhchr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

- a határátlépést megtiltó rendelkezés (*Foreign Travel Orders*, FTO) használatának vizsgálata a nagy kockázatot jelentő szexuális bűnelkövetők utazásának korlátozására,
- a szexuális bűnelkövetők külföldi munkavállalásának felülvizsgálata és megtagadása ⁽⁸⁾,
- európai, és lehetőleg világszintű figyelemfelkeltő kampány megvalósítása a szexuális bűnelkövetők feljelentéséről. Ezt ingyenes nemzetközi telefonos ügyelettel kellene támogatni, amelyhez „valós idejű” on-line bejelentési rendszer csatlakozna ⁽⁹⁾,
- a civil társadalmi szereplők és a szociális partnerek bevonása a figyelem felkeltésébe,
- mechanizmusok biztosítása az áldozatok számára történő oktatási, tanácsadási és terápiás/orvosi szolgáltatások nyújtására, illetve a terület szakembereinek képzésére.

1.3. A legfontosabb feladat az, hogy tudatosítsuk a probléma nagyságrendjét, amit egy „Európa a gyermekek szexuális kizsákmányolása ellen” elnevezésű projekt indításával lehetne elérni ⁽¹⁰⁾. Az uniós intézmények példát mutathatnának azzal, hogy etikus és a gyermekek szexuális kizsákmányolását elítélő utazási politikájukat az utazási költségtérítéssel kapcsolatos összes nyomtatványon feltüntetik.

1.4. Jelen vélemény nem tér ki az emberkereskedelemre és az emberrablásra, amelyek külön jogszabályokat és intézkedéseket igényelnek, és külön dokumentumban kell foglalkozni velük.

2. Háttér

2.1. Jelen vélemény a gyermekek sérelmére utazás közben – Európában és azon kívül – elkövetett szexuális zaklatással foglalkozik.

2.2. **A gyermekeket szexuálisan zaklató vagy szexuális céllal kizsákmányoló személyek többsége helyi illetőségű.** Ez a világ minden részére igaz. Napjainkban azonban a gyermekek sérelmére utazás közben elkövetett szexuális zaklatás egy jól kiépített, jövedelmező világszintű szexipar része.

2.3. Az utazás olcsóbbá válása, a vízummentes utazás és az új technológiák révén pedig az elkövetők számára elérhetőek a világ – és így Európa – legkiszolgáltatottabb gyermekei, közülük is elsősorban a legnagyobb szegénységben, nélkülözésben, érzelmi szegénységben és a legrosszabb szociális feltételek mellett élők. A visszaéléseket gyakran digitális formában rögzítik, és világszerte

⁽⁸⁾ *The end of the line for Child Exploitation* [A gyermekek kizsákmányolásának vége]. Lásd az ECPAT 2006. évi jelentését.

⁽⁹⁾ Lásd: *Childwise – ECPAT Australia*.

⁽¹⁰⁾ Lásd az 1. mellékletet.

közéteszik. Számos civil szervezet – köztük a legismertebb, az ECPAT ⁽¹¹⁾ – a gyermekek védelme érdekében együttműködik a rendőrséggel, valamint az utazási és idegenforgalmi ágazattal.

2.4. A gyermekek kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolása témájában tartott első világgongresszust 1996-ban rendezték meg Stockholmban, ahol 122 ország kötelezte el magát egy „a gyermekek kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolása elleni globális partnerség” mellett. Napjainkban helyi ⁽¹²⁾ és nemzetközi szintű konferenciák ⁽¹³⁾ említik meg és hangsúlyozzák ugyanazokat az akadályokat, amelyek gátolják az eredményes megelőzést.

2.5. Számos kötelezettségvállalás történt és több jelentés ⁽¹⁴⁾ is készült Európában. Amint azonban azt az Európai Parlament által készített jelentés ⁽¹⁵⁾ is megjegyzi, a tagállamok közül sok még nem írta alá vagy nem ratifikálta ezeket az egyezményeket.

2.6. Ez azt jelenti, hogy sajnálatos módon, bár van néhány, gyakorlati lépéseket is tartalmazó kitűnő kezdeményezés ⁽¹⁶⁾ uniós szinten ⁽¹⁷⁾, Európában nem sikerült megvédeni a legkiszolgáltatottabb helyzetben levő gyermekeket, megelőzni az európai polgárok által elkövetett visszaéléseket és teljesíteni a Stockholmban vállalt kötelezettségeket. A gyakorlati megvalósítás azonban mindenképpen szükséges ahhoz, hogy a gyermekek hazájukban és külföldön is védve legyenek.

2.7. Meg sem lehet becsülni, hány gyermek van kitéve az utazó szexuális bűnelkövetőknek. A gyermekek ellen elkövetett szexuális bűncselekmények rejtett és bűnös jellege és a gyermekek – különösen a szegénységben élők – védtelensége miatt az adatgyűjtés nehéz feladat. A gyermekek szexuális zaklatása a gyermekek kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolásával kapcsolatos világszintű jelenség része. Ide tartozik:

- a gyermekek prostitúció céljával történő adásvétele,
- a gyermekekkel szemben elkövetett, pedofíliaval kapcsolatos szexuális visszaélés,
- a gyermekekkel szembeni szexuális visszaélést ábrázoló képek és más gyermekpornográfiával kapcsolatos termékek előállítás.

⁽¹¹⁾ ECPAT: *End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes* [Vessünk véget a gyermekprostitúciónak, a gyermekpornográfiának és a gyermekek szexuális célú kereskedelmének]. Az ECPAT különleges tanácsadói státusszal rendelkezik az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsában (ECOSOC) (forrás: ECPAT).

⁽¹²⁾ „Utazás közben mondj nemet a közönyre”; *Stopchildprostitution.be*, „Utazó elkövetők Európában”; 2007. május.

⁽¹³⁾ A gyermekek és fiatalkorúak szexuális kizsákmányolása témájában tartott harmadik világgongresszus, 2008. november.

⁽¹⁴⁾ Lásd a 4. és 5. lábjegyzetet, valamint az alábbi oldalakat: http://www.nspcc.org.uk/Inform/policyandpublicaffairs/Europe/Briefings/councilofeurope_wdf51232.pdf és <http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/opsc.htm>.

⁽¹⁵⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽¹⁶⁾ PE 410.671 sz. dokumentum, 2009. január.

⁽¹⁷⁾ COM(1996) 547 végleges; COM(1999) 262 végleges; 2000/375/IB tanácsi kerethatározat (HL L 138., 2000.6.9.); 2004/68/IB tanácsi kerethatározat (HL L 13., 2004.1.20.), illetve COM(2009) 135 végleges.

2.8. Az ilyen visszaélések elkövetői előszeretettel utaznak olyan helyekre, ahol úgy vélik, hogy nem fedezik fel őket: ezekre gyakran alacsony oktatási szint, szegénység, közömbösség, korrupció, érzéketlenség, a jogérvényesítés vagy a kormányzati politikák hiánya jellemző. A gyermekek elleni visszaéléseket olyanok követik el, akik céltudatosan árvaházakat⁽¹⁸⁾, gyermekprogramokat és iskolákat alapítottak hátrányos helyzetű közösségekben azzal a céllal, hogy kiszolgálják saját és társaik bűnös hajlamait. A visszaeső bűnelkövetők egyik országból a másikba utaznak, elkerülve a szexuális bűnözők felderítési mechanizmusai általi leleplezést. A gyermekeket szexuálisan zaklatók gondolkodásmódját illetően további kutatások szükségesek. Finkelhors négy tényezőt azonosít, amelyek meghatározzák, hogy a gyermekek szexuális zaklatása kialakul-e vagy sem⁽¹⁹⁾:

- a zaklatás motivációja,
- a személyes erkölccsel összefüggő belső gátlás,
- külső gátló tényezők,
- az áldozat ellenállása.

2.9. A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek és a nyilvánosság alig tud a külföldön elkövetett bűncselekményekről. A média csak a legkirívóbb esetekről tudósít. Keveset beszélnek arról, hogy milyen kockázatot jelent az ilyen bűnelkövetők hazatérése az európai gyermekek számára.

2.10. A CEOP⁽²⁰⁾ az igen kifejező „utazó szexuális bűnelkövetők” terminust használja azokra, akik külföldre utazva követnek el visszaélést gyermekek ellen. A közvélemény feltételezi, hogy ha valaki külföldön bűncselekményt követ el, az automatikusan bekerül a szexuális bűnelkövetők egyfajta jegyzékébe. Ez azonban ritkán van így, hiszen számos összetett okból kifolyólag előfordulhat, hogy nincs ilyen jegyzék, az információ nem jut el a megfelelő helyre, vagy az adatvédelmi előírások nem teszik lehetővé a nyomon követést.

2.11. **A szexuális célú turizmust nem szabad csupán a „vakáció” fogalomkörébe tartozó idegenforgalom keretében értelmezni.** Napjainkban számos vállalkozás helyezi ki tevékenységét, rendelkezik irodával vagy folytat tárgyalásokat a világ más országaiban. A munkaadóknak, munkavállalói szövetségeknek és szervezeteknek egyértelműen kifejezésre kell juttatniuk, hogy a gyermekek ellen elkövetett szexuális visszaélések semmilyen körülmények között sem elfogadhatóak.

3. Globális felelősség

3.1. A kormányok globálisan felelősek polgáraik előtt a veszélyeztetett gyermekek védelméért, bárhol tartózkodjanak is azok. Az idegenforgalom elmúlt fél évszázadban végbement bővüléséhez újabban egyre inkább társul a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények számának növekedése. Az elkövetők gyakran olyan személyek, akik arra használják ki azt, hogy egy másik országban vannak, hogy figyelmen kívül hagyják a viselkedésüket általában egyébként irányító társadalmi tabukat.

⁽¹⁸⁾ A bűnözők a hivatalos „árvaház” kifejezést használják tevékenységük álcázása érdekében. Ezek a létesítmények olyan gyermekotthonok, amelyeket a gyermekek elleni visszaélések elkövetése céljával hoztak létre.

⁽¹⁹⁾ „Szexuális bűnözés határok nélkül”; *Save the Children – Dánia*, 2009. május.

⁽²⁰⁾ *Child Exploitation and Online Protection Centre*: Gyermekek kizsákmányolása ellen küzdő és online védelmet nyújtó központ.

3.2. A globális idegenforgalmi etikai kódex⁽²¹⁾ referenciakeretet hoz létre a világszintű turizmus felelős és fenntartható fejlődéséhez. Ami Európát illeti, a Közösség szégyene, hogy az európaiak az elsők között vannak a gyermekek az Európai Unión belül és világszerte történő kizsákmányolása terén. Az európai polgárokért Európa a felelős, és az a tény, hogy a bűnözők ellen hazájukban eljárást folytathatnak, azután pedig szabadon, ellenőrzés nélkül utazhatnak más országokba, teljes mértékben elfogadhatatlan. Európának foglalkoznia kell azzal a jogi paradoxonnal, amely lehetővé teszi a polgárok szabad mozgását, de ugyanakkor a bűnelkövetők korlátozás nélküli utazását is.

3.3. Létezik egy nemzetközi szinten érvényesülő igazságügyi elv – ez megakadályozza, hogy egy személyt kétszer ugyanazért a cselekményért elítéljenek. Ha egy bűnelkövető visszatér a saját országába, az ítéletet változatlan formában kell ott végrehajtani, vagy – új bizonyítékok feltárásakor – új ítéletet lehet hozni. Kiemelkedő jelentőségű tehát a nemzetközi együttműködés. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság a kérdés megoldását célzó új kerethatározatát⁽²²⁾.

3.4. Szükség van a tevékenységek koordinációjára, a statisztikák figyelemmel kísérésére és értékelésére, illetve gyakorlati, időszerű ajánlások megtételére. Az Európai Unióban azonban, mivel olyan területről van szó, amelyen a döntések szabadságvesztést is eredményezhetnek, és így érintik az alapvető egyéni szabadságjogokat, egyedül a tagállamok bírnak rendelkezési jogkörrel – a rendőrségi és igazságszolgáltatási gyakorlataikra vonatkozó jogszabályok tiszteletben tartása mellett. Az európai és nemzetközi civil szervezetek kiváló munkát végeznek a gyermekvédelem terén, de nem helyettesíthetik a rendőrségi vagy igazságszolgáltatási rendszert.

A fejlesztési együttműködésnek és az elszegényedés⁽²³⁾, az oktatás, az egészségügy és a társadalmi fejlődés terén nyújtott támogatásnak nagyobb mértékben kell segítenie a gyermekek szexuális zaklatástól való védelmét. Figyelembe kell venni és támogatni szükséges a civil szervezeteket és a szociális partnereket a képzés és az érzelmi/pszichológiai segítségnyújtás terén. Erősíteni kell az ezen a területen és a szélesebb értelemben vett szolgáltatásnyújtásban (azaz a médiában, a vendéglátóiparban, az oktatásban, a gondozásban és a rendőrségen) dolgozók oktatását és képzését, hogy megértsék és megszüntessék a feljelentéseket akadályozó tényezőket. Amint azt a *Save the Children* nemzetközi szövetség dán tagszervezetének jelentése⁽²⁴⁾ is kiemeli, tanácsadást kell nyújtani a gyermekek – különösen a veszélyeztetettek – számára, hogy képesek legyenek felismerni a helyzetet és tudják, hogyan kell azt kezelniük. A fejlett és a fejlődő országokban is meg kell tanítani a gyermekeket az internet helyes használatára, hogy figyelmeztessük őket az áldozataik felkutatásához ezt az eszközt jól ismerő bűnözők gyakorlataira.

⁽²¹⁾ Elfogadták az ENSZ Idegenforgalmi Világszervezete (UNWTO) 13. ülésén, az A/RES/406(XIII) jelzésű állásfoglalásban (1999. szeptember 27–október 1.).

⁽²²⁾ COM(2009) 135 végleges.

⁽²³⁾ Tematikus tanulmány a gyermekszegénységgel kapcsolatos szakpolitikai intézkedésekről.

⁽²⁴⁾ Ugyanott.

3.5. Lépéseket kell tenni terápiás és tanácsadási szolgáltatások kialakítására a bűnelkövetők rehabilitációjának támogatása céljával ⁽²⁵⁾.

4. A civil társadalom felelőssége

4.1. Az európai civil társadalom feladatai közé tartozik az, hogy felemelje a hangját a bűncselekmények ellen, és hogy cselekedjen, ha mások – akár otthon, akár külföldön – veszélynek vannak kitéve, különösen a gyermekekkel szembeni visszaélés esetét tekintve. Becslések szerint ma Európában a gyermekek 10–20 %-át éri szexuális támadás, és ez mind gyakoriságát tekintve, mind földrajzi szempontból egyre terjed. Egyes európai polgárok Európán belül és kívül is utazó szexuális bűnelkövetők.

4.2. Emiatt közös stratégiákat és további, a megelőzésre és a büntetésre koncentráló intézkedéseket kell kialakítani az ilyen szörnyűségek elleni küzdelem keretében. Az európai munkálta-tók számára a gyermekprostitúció és a gyermekpornográfia elleni küzdelemnek ma már a vállalati társadalmi felelősség kérdéskörébe kell tartoznia.

4.3. **A 842 millió utazó 4,5 %-a szexuális bűnelkövető** (2006-os adat), és ez utóbbiak **10%-a pedofil** ⁽²⁶⁾. Az utazási vállalkozások 2003 óta részesei lehetnek a gyermekek utazás és idegenforgalom összefüggésében történő szexuális kizsákmányolástól való megvédéséről szóló magatartási kódexnek ⁽²⁷⁾. A magatartási kódexet mostanáig több mint 30 ország több mint 600 vállalkozása írta alá. A gyermekek utazás során történő szexuális zaklatása azonban nem kizárólag a turisztikai ágazat felelőssége. Minden ágazatnak részt kell vennie az ilyen tevékenységek megelőzésében.

4.4. A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség (ITUC) arra ösztönzi tagjait, hogy alakítsanak ki tisztviselőkből, bizottságokból és munkacsoportokból álló struktúrákat a stratégiák támogatására. A helyi szinttel való kapcsolat megteremtése érdekében az ITUC ágazati megközelítést alkalmaz, és értékes partnerségeket alakított ki a nemzetközi keretegyezmények végrehajtása érdekében. Mivel a gyermekek szexuális kizsákmányolása súlyosan sérti az alapvető munka- és emberi jogokat, munkájuk szerves részét képezi a

⁽²⁵⁾ Sarah Macgregor: „Sex offenders treatment programs: effectiveness of prison and community based programs in Australia and New Zealand” [Terápiás programok szexuális bűnelkövetők számára: börtönben és közösségben zajló programok hatékonysága Ausztráliában és Új-Zélandon], <http://www.indigenousjustice.gov.au/briefs/brief003.pdf>; Dario Dosio, Friedemann Pfäfflin, Reinhard Eher (szerk.): „Preventing Sexual Violence Through Effective Sexual Offender Treatment and Public Policy” [A szexuális erőszak megelőzése a szexuális bűnelkövetők hatékony kezelésével és közpolitikák segítségével], A szexuális bűnelkövetők kezeléséért létrejött nemzetközi szervezet (International Association for the Treatment of Sexual Offenders – IATSO) 10. konferenciája, www.iatso.org.

⁽²⁶⁾ Forrás: ACEP (Gyermekprostitúció-Ellenes Szövetség).

⁽²⁷⁾ A kódexet 1998-ban indítványozta a svéd ECPAT, azóta az UNICEF és a WTO is elismerte. Lásd még: www.thecode.org.

gyermekmunka legrosszabb formái elleni küzdelem ⁽²⁸⁾. A szak-szervezetek ezért továbbra is szerepet vállalnak az idevonatkozó nemzetközi szabványok ratifikációjának előmozdításában és a politikák és szabályok a kormányok és a munkaadók általi eredményes megvalósításának nyomán követésében ⁽²⁹⁾, a tagjaik és a közvélemény figyelmének felkeltésében ⁽³⁰⁾, illetve a kérdés kollektív tárgyalások útján való megoldásában ⁽³¹⁾.

4.5. A Miniszteri Bizottság által 2007. július 12-én elfogadott egyezményében az Európa Tanács a következőket írja: „a felek arra biztatják **a magánszférát és a civil társadalmat**, hogy vegyenek részt a gyermekek szexuális zaklatásának és kizsákmányolásának megakadályozását célzó politikák kidolgozásában és végrehajtásában, emellett pedig ön- vagy társszabályozás útján vezessenek be belső normákat”. **Vagyis megvalósítható egy közös európai projekt.**

5. Konkrét intézkedések

5.1. Minden tevékenység kizárólagos céljának annak kell lennie, hogy VÉGET VESSÜNK a gyermekek zaklatásának és megvédjük a kiszolgáltatottakat. Ha meg tudjuk állítani a gyermekek zaklatását, nem lesznek többé áldozatok. Ennek elsőbbséget kell élveznie és alapvető célkitűzéssé kell válnia, miközben biztosítani kell az összes politika gyermekközpontúságát.

5.2. Az uniós intézmények példát mutathatnának azzal, hogy etikus utazási politikájuk részeként elítélik a gyermekek szexuális zaklatását, és ezt az utazási költségtérítéssel kapcsolatos összes nyomtatványon feltüntetik.

5.3. Az alábbiakban említett intézkedéseket és példákat csupán – az ECPAT-tal ⁽³²⁾, a gyermekek kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolása ellen fellépő vezető gyermekjogi szervezettel való konzultáció után – lényegüket összefoglalva soroljuk fel. Az ECPAT több mint 70 országban fejti ki tevékenységét a legfelsőbb kormányzati szinteken, de megszólítja a szakembereket és mindazokat is, akik kutatás, képzés vagy kapacitásépítés keretében közvetlenül foglalkoznak gyermekekkel.

5.3.1. **Alkalmassági vizsgálat és az engedély megtagadása:** Jelenleg a külföldi iskolákban nem működik olyan mechanizmus, amelynek révén ellenőrizni lehetne a jelentkezők hátterét, illetve hogy alkalmasak-e arra, hogy gyermekekkel foglalkozzanak. Ez súlyos hiányosság a veszélyeztetett gyermekek védelme terén. Olyan mechanizmusokat kell bevezetni, amelyek lehetővé teszik, hogy bejegyzett nemzetközi szervezetek vagy a rendőrség hozzáférjen ezekhez az adatokhoz.

⁽²⁸⁾ 182. számú ILO-egyezmény.

⁽²⁹⁾ http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/FINAL_EU_CLS_2009_report_2_.pdf.

⁽³⁰⁾ <http://www.itfglobal.org/campaigns/traffickingstate.cfm>.

⁽³¹⁾ http://www.iicongressomundial.net/congresso/arquivos/thematic_paper_csr_eng.pdf.

⁽³²⁾ ECPAT: *End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes* [Vessünk véget a gyermekprostitúciónak, a gyermekpornográfiának és a gyermekek szexuális célú kereskedelmének].

5.3.2. Kétoldalú együttműködési megállapodások: A civil szervezetek világszerte egyre több létfontosságú információt osztanak meg egymással a korábbi bűnelkövetőkkel kapcsolatos aggályokról. Ez gyors és időben alkalmazott fellépést tesz lehetővé. A dolgok visszasságát mutatja, hogy a bürokrácia és adatvédelmi szabályok miatt kevés mozgástérrel rendelkező kormányok nem képesek gyorsan cselekedni, ezért a civil szervezetekre bízják azt a munkát, amellyel a nemzetközi rendőrség nem tud megbirkózni. **A gyermekek védelmének mindenkor elsőbbséget kellene élveznie az adatvédelmi szabályokkal szemben.** Az együttműködési kerettel rendelkező országok között a bizalom építésének és a tudás fejlesztésének köszönhetően proaktív válasz születik a szexuális zaklatás elleni küzdelemre. Ezt a hatékonyság érdekében képzéssel és kapacitásépítéssel is meg kell támogatni.

5.3.3. Intézkedéseket kell tenni nemzetközi bejelentő forródrótok és segélykérő vonalak létrehozására, hogy elkerüljük a társadalom hallgatásba burkolózását vagy közönyössé válását. A mechanizmusoknak támogatniuk kell a „valós idejű” lépéseket. Létre kell hozni a szakmai szervezetek és szolgáltatók egy integrált gyermekvédelmi rendszerét, amely együttműködhetne a civil szervezetekkel az áldozatok vagy a veszélyeztetettek védelme és felkutatása támogatásában.

5.3.4. Közös nyomozócsoportok és nemzeti bűnüldözési ügynökségek: Európának olyan, külföldre is kiterjedő szakosodott ügynökségekre van szüksége, amelyek prioritásként kezelik a gyermekek védelmét, és elegendő erőforrással rendelkeznek ahhoz, hogy szexuális bűncselekmények ismert elkövetői után nyomozzanak külföldön, illetve bizonyítékot gyűjtsenek azok ellen, akik külföldön tevékenykednek.

5.3.5. Elítélt bűnelkövetők kiutasításáról és hatósági kísérettel történő kitoloncolásáról szóló megállapodások: A bűnvádi eljárásokról és ítéletekről az országok nem kötelesek egymásnak jelentést tenni, emiatt előfordulhat, hogy szexuális bűncselekmények elkövetőit külföldön elítélik, míg az anyaországban erről nem is tudnak. A nagykövetségekre vagy missziókra hárul annak felelőssége, hogy jelezzék az anyaországnak, ha tudomást szereznek az effajta ítéletekről. Számos bűnelkövető, miután külföldön elítélték és ott letöltötte büntetését, ugyanabban az országban marad, vagy más országba utazik, de nem tér haza, hogy ezzel elkerülje, hogy szexuális bűncselekmény elkövetőjeként nyilvántartásba vegyék. Azok az elítéltek pedig, akiket hazatoloncolnak, megszökhetnek, ha a nagy távolság miatt a repülés útmegszakítással történik. Ezért kétoldalú együttműködési megállapodásokra és hatósági kísérszemélyezetre van szükség.

5.3.6. A több ügynökség bevonásával működő közrendvédelmi mechanizmus (MAPPA) modellje: Ezt a modellt az Egyesült Királyságban a szexuális bűncselekmények helyi elkövetőivel kapcsolatos kockázatok felmérésére és kezelésére használják. A rendszer több ügynökség (bűnügyi igazságszolgáltatási, szociális ellátási, lakhatási, egészségügyi) bevonásával működik a lakosságot érő komoly sérelmek minimalizálása, illetve a visszaeső bűnelkövetők felderítésében való segítségnyújtás érdekében. A keretrendszer négy alapfunkciót foglal magába, de jelenleg nem terjed ki az Egyesült Királyság külföldre utazó polgáira:

- a bűnelkövetők azonosítása,
- a kockázatfelméréshez kapcsolódó információk megosztása,
- a kockázat és a súlyos károk felmérése,
- kockázatkezelés.

5.3.7. A határátlépést megtiltó rendelkezések használata és hatékonysága: A bíróságok határátlépést megtiltó rendelkezésekkel tilthatják meg valamely személynek, hogy külföldre utazzon: vagy egy megnevezett országba, vagy bárhová a világban. Ezt akár egy bizonyos gyermek, akár általában véve a gyermekek védelme érdekében meghozhatják. A rendelkezések határozott időtartamra szólnak. 2005-ben az ausztrál kormány módosította az ausztrál útlevéltörvényt, amely immár lehetővé teszi, hogy a rendőrség a veszélyesnek tartott szexuálisbűn-elkövetők útlevelének bevonását kezdeményezze.

5.4. Igen konkrét intézkedés: európai projekt indítása „Európa a gyermekek szexuális kizsákmányolása ellen – MONDJ NEMET!” címmel.

Ki lehetne dolgozni egy európai projektet, amely összefoglalja a már elvégzett munkát és az elkészült chartákat, és a szervezeteket arra ösztönzi, hogy a pusztán tények hangsúlyozása révén kötelezzék el magukat a gyermekek szexuális kizsákmányolása ellen – és ezzel hívják fel a figyelmet a problémára. Az I. mellékletben javasolt „értéknyilatkozathoz” egy már világszerte elfogadott kódexet vagy chartát is lehetne csatolni. Ezt az ügyet már elfogadott vagy új jogszabályokkal is elő lehetne mozdítani, feltéve, hogy azokat sikerül hatékonyan végrehajtani.

Kelt Brüsszelben, 2009. július 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

I. melléklet

Európa a gyermekek szexuális kizsákmányolása ellen**A 18 éven aluliak szexuális kizsákmányolása a világon mindenütt BŰNCSELEKMÉNY****Az európai intézmények és a szociális partnerek nem túsírik!**

A világon mindenütt joguk van a gyermekeknek ahhoz, hogy békességben, mindenfajta – fizikai vagy az interneten keresztül – szexuális kizsákmányolástól védve nőjenek fel.

A(z) ... (szervezet neve) értéknnyilatkozata:

- hozzájárul az etikus és felelős gazdasági növekedés fejlődéséhez,
- tiszteletben tartja és védi a gyermekek jogait,
- elítéli a gyermekek szexuális kizsákmányolásának minden formáját, legyen az fizikai vagy az interneten keresztül,
- fenntartja magának a jogot, hogy feljelentést tegyen minden olyan személy ellen, aki gyaníthatóan valamely 18 év alatti személy méltóságától való megfosztásához vagy szexuális kizsákmányolásához vezető tevékenységet folytat.

A(z) ... (szervezet neve) dolgozói elkötelezik magukat amellet, hogy:

- a cég fent felsorolt elveit követik, és tiszteletben tartják a gyermekvédelmi alapjogokat,
- hozzájárulnak a cég etikus és felelős növekedéséhez,
- tiszteletben tartják és védik a gyermekek jogait,
- nem adnak ki olyan információt vagy anyagot, amely gyermekek szexuális kizsákmányolásához vezethet,
- értesítik a hivatalos szerveket – ideértve a rendőrséget is –, ha olyan tevékenységre gyanakodnak, amely valamely gyermek veszélyeztetéséhez vagy szexuális kizsákmányolásához vezethet.

A(z) ... (szervezet neve) ügyfeleinek és beszállítóinak elvárásai:

elismerik és tiszteletben tartják a világszerte hatályos, a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni védelmet szolgáló törvényeket, nem bocsátkoznak effajta tevékenységekbe sem fizikailag, sem az interneten keresztül sem otthon, sem üzleti úton, sem magáncélú utazás során.
